GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Joi'a si Dumineca, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe ½ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2½ galbini mon. sunatória.

Anulu XXXIX.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Taxa'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 45. Brasiovu 25|13 Iuniu 1876.

Usurari'a-Camatari'a.

Acelu blastemu de focu ce a venitu preste patri'a nóstra dela 1868 incóce, a spariatu in fine chiaru si pe causatorii lui, pe diet'a Ungariei si pe gubernulu seu. Prin art. 21 din acelu anu ei desfiintiara legea usurariei si ori-ce pedépsa din cate se dicta mai nainte asupra usurariloru (camatariloru), cari luá interesse mai mari decatu era cifr'a legala de 5 multu 6% pe anu, prin urmare deschisera porta larga la tóta lumea, cá se iè ori-care interesse cate va vrea, séu incai cate va poté stórce dela altii pe cari'i vede in lipsa si in strimtóre de bani. Ei cu acésta lege, cá si cu altele multe, au imitatu séu mai bine au maimutitu pe popórale cele mai luminate, mai civilisate, industrióse si mai bogate din tóta lumea. Ei nu 'si cunoscusera lungulu nasului si nu le-a placutu se se intinda numai pana unde le ajungea straiulu. Asia astadi tiér'a intrega, incependu dela vladica pana la opinca, dela ministru pana la haiducu, plange si suspina sub jugulu camatariloru. Greu si afurisitu a fostu jugulu iobagiei, déra éca ca'lu intrece jugulu camatariloru. Diariale ce scriu in limb'a maghiara, cea fórte bogata in sudalmi (injuraturi) husaresci, nu afla nici-unu terminu tare destulu, cu care se inferedie pe camatari, se-si verse veninulu, amarulu si dorerea ce simtu, ca nu numai celelalte nationalitati, ci si maghiarii, poporulu si aristocrati'a cadu unii dupa altii victima rapacitatiei usurariloru. Pana in anulu acesta publiculu avea exemple cu miile despre usuri de 50 pana la 150 si 200% procente pe anu, adjudecate creditoriloru de catra tribunalele unguresci si apoi executate fora picu de crutiare. Diariale nóstre romanesci inca au reflectatu destule-ori la casuri de acestea, invitandu totu-odata pe romani, cá in affacerile loru private se-si traga fórte bine sam'a cumu le conducu, cu cine -si facu simbra, precum dicu ardelenii, se-si cumpete tóte spesele asia, cá déca numai se póte, se nu se imprumute dela nimeni, séu déca totusi nu are incatrau, se nu dè in talchari. De unu anu incóce calamitatea si blastemulu au luatu proportiune adeveratu fabulósa. Acumu avemu destule casuri unde tribunalele adjudeca creditoriloru 1000% di adeca una miie fiorini procente pe unu anu asia, in catu de ex. celu care a luatu in an. trecutu 100 fl. imprumutu, fara cá se fia mai fostu datoriu cuiva macaru unu banu, astadi e datoriu cu 1000 fl. si mane ajunge cersietoriu aruncatu in drumu prin executori. Avemu inse casuri authentice si mai fioróse. Tribunalulu dela Clusiu adjudecà mai deunadi unui creditoriu 3360 procente si asia stinse pe debitoriu. Tribunalulu a fostu obligatu in poterea legei din 1868 a emitte acea sententia, din causa, ca acea lege dà ori cui dreptulu de a spolia catu va vrea si catu ei va placea, éra judecatorii trebue se judece dupa lege, ca-ci camatarii striga: „Noi lege avemu, si dupa legea nóstra tóta lumea cea lipsita trebue se móra."

In istori'a primitiva a Romei antice avemu cateva exemple, unde mai totu poporulu cadiuse in sierbitutea familiiloru patriciane numai prin usuraria si paraeí Rom'a. Sub imperatori au fostu casuri, in care provincii intregi fusera devastate si desiertate de locuitori din caus'a usurariei. In istori'a vechia a Ungariei poporulu se scolase de cateva ori pe jidovi si pe asia numitii ismaeliti usurari omorindu din ei cu sutele. In Germani'a poporulu intre 1400—1450 a exterminatu din cateva cetati pe jidovi, nu atatu din fanatismu religiosu, catu mai vertosu pentru usuraria. Noi astadi vietiuimu in acestu seculu numitu alu civilisatiunei; déra in acestu respectu legile din 1868 ne aruncara pe 400 de ani inapoi, séu incai effectele loru detera proba lumei, ca legislatorii Ungariei in a loru trufia si arrogantia nu vedea de locu gradulu de civilisatiune in care se afla aceste tieri nefericite, adeca in cód'a celoru mai multe popóra. Au trebuitu miile de exemple drastice si ruinatórie; s'au asteptatu cá se ajungemu se vedemu unu numeru considerabile de membri ai dietei executati, asia dicundu, pana la piele si esiti din sinulu ei cu rusíne, pentru-cá in fine diet'a se revina la legea fatala din 1868, se védia ca asemenea lege nu era de tali'a si de nasulu ungureniloru, se cunósca abia, ca nu merge cu fala góla traista usióra, ca suntu multu mai sarantoci decatu se credea ei in neferícit'a loru fantasía orientala, ca laudarós'a sententia „Extra Hungariam non est vita, si est vita, non est ita" este adeverata parodía, batjocura pe capulu loru, ca-ci ei candu se laudá cu avuti'a loru, nu avea nici umbra de idea pentru avutiile altoru popóra. Asia déra diet'a actuala instituí una comissiune compusa de jurisconsulti, carei comisse revisiunea desu citatei legi. Aflamu inse din publicatiunile, cate se facu in acésta materia de interessu vitale, ca intre membrii comissiunei domina serióse differentie de opiniuni, pe care pe langa cea mai mare diligentia si buna vointia nu le potu impacá. Ce e dreptu, theori'a, sciinti'a le spune, ca nu trebue se existe nici-una lege de usuraria, ci ca banulu trebue se fia consideratu cá orice altu obiectu, cá ori-care alta marfa ce se afla in proprietatea cuiva, prin urmare, ca omulu póte se si'lu vendia séu se'lu imprumute ori-cu ce conditiuni ei voru conveni, precum -si vendu séu imprumuta altii boi, cai, cerealii etc., si ca nu are nimeni pe lume dreptu de a'i impune conditiuni, ca-ci acceptarea séu respingerea loru depende exclusivu dela liber'a invoire si transactiune a vendietoriului si cumparatoriului. Preste aceste theoreticii mai iau in ajutoriulu theoriei loru inca si unu argumentu din viéti'a practica dicundu, ca legile de usurari n'au impedecatu pe nimeni dela transactiuni secrete, clandestine, n'au retienutu nici pe nauculu si pe risipitoriulu cá se nu dè procente exorbitante, nici pe nerusinatulu camatariu cá se nu le iè si se nu faca obligatiuni minciunóse, computandu usur'a catu de mare in capitalu, séu luandu-o nainte din capetu si dandu debitoriului de ex. numai 50 din 100, séu stipulandu usur'a in producte naturali cu pretiuri de nimicu si alte maiestrii diverse. Mai au dificultate si la fixarea cifrei maxime, care se fia declarata si sanctionata cá legala. Comissiunea propune cá procentu legale 10% si afla asia dicundu unu singuru remediu de a mai apara in catuva pe debitorii onesti de cium'a usurariei, cá de una parte nimeni se nu fia pedepsitu pentru luarea de usura paganésca, déra nici legea se nu póta obliga pe nimeni la procente mai mari, decatu celu multu 10%. Acesta ar' fi cu adeveratu unu remediu, cumu se dice, palliativu, déra cele radicali suntu cu totulu airea, despre care nu se póte vorbí cu un'a cu dóue, ca-ci asemenea cestiuni merita a fi tractate din diverse puncte de vedere. Deocam-data noi inchiemu cu vechiulu refrenu: Totu sufletulu romanescu se se feréscá pre catu numai póte, de datorii

---

Brasiovu in 12/24 Iuniu 1876.

Proiectulu de lege despre arondarea municipieloru s'a acceptatu si de catra camer'a boieriloru. O singura siedintia a fostu de ajunsu pentru desbaterea si votarea unui operatu asiá de mare si de importantu, cum este acésta lege; dér si acésta siedintia a fostu catu se póte de scurta, pentru ca dintre toti boierii adunati acolo la svatu numai unulu uniculu, Dionisiu Eötvös s'a aflatu, care a vorbitu contra proiectului. — Inca se va poté intemplá, cá se se introduca chiaru si in Turci'a sistemulu parlamentariu cu doue camere, si in Ungari'a cea fora parechia intre staturile constitutionale se sustiene inca o vechia ruginitura, o camera, ce representa numai interessele castei boieresci si care cá atare nu mai are nici o ratiune de a esiste.

— Incetandu activitatea parlamentaria, guvernulu maghiaru in cointielegere cu cancelariulu imperialu si-a indreptatu parintésc'a sa ingrigire catra confiniele sudice ale statului, luandu energice mesuri de precautiune, pentru cá pacea si liniscea interna se nu se molipséscá si infecieze cumva de spiritulu revolutionariu alu bosniaciloru si herzegovineniloru. Un'a dintre aceste parintesci mesure ale ungurescului guvernu este, ca s'a datu ordinu la tóte statiunile telegrafice de pre territoriulu de catra provintiele rescolate, cá se nu mai priméscá nice o depesia chiffrata. Depesiele nechiffrate sunt permise, inse se scie, ca acele sunt totu-odata supuse censurei indata ce intra pe pamentulu Ungariei, cá se ajunga la loculu destinatiunei. Pre aceste le póte censurá mai usioru, precandu cele de antai sunt enigmatice pentru straini. Prin acésta mesura guvernulu maghiaru vrè se impedece scirile alarmatórie de pe campulu insurrectiunei, cá astfeliu popórele din Ungari'a se nu fia conturbate in liniscea loru prin scirile neintemeiate, ce se tramitu diurnaleloru. — Asemeni mesure nu se iau decatu numai din partea guverneloru, cari sciu, ca edificiulu statului ce guvernéza dinsele nu este asecuratu contra focului, si asiá vreau se pazésca, cá nu cumva o scanteia adusa de ventu se aprinda si edificiulu statului loru. Inse acésta este o mesura fórte gresita atunci, candu nu este eschisa posibilitatea, cá edificiulu statului se se aprindia chiaru din laintrulu seu, unde este adunatu atat'a materialu aprindietiosu.

— Dela Vien'a primiramu scirea telegrafica, ca ministrulu de resbelu Koller si-a datu demissiunea, pre care Domnitoriulu n'a primit'o. (In loculu dinsului nu s'a denumitu dér' cont. Bylandt Rhejdt, nu d-lu maresialu campestru Benedek, precum li placea unguriloru a crede).

— Cu tóte ca guvernulu austro-maghiaru a opritu scirile telegrafice, ce vinu din Turci'a, vojindu a tiené lumea in intunerecu si nesigurantia, totusi dela Constantinopole mai strabatú o scire nu prea favorabile pentru cei ce s'au facutu apostolii pacii. Se dice adeca, ca in sinulu gardei si alu garnisónei din Constantinopole s'ar' fi ivitu o miscare, ce tinde la o contra-revolutiune in favórea principelui Iussuf-Izzedin, fiiulu lui Abdul-Aziz, pre

care voiesce a-lu pune pe tronu in loculu lui Muradu. — Guvernulu ar' vrè bucurosu se tramita gard'a pre campulu de resbelu, inse se teme, ca indata ce va da ordinulu de plecare, va erumpe revolutiunea, alu carei finitu póte fi fórte tragicu nu atatu pentru guvernu, catu mai vertosu pentru tóta domni'a turcésca. — Perirea ta din tine turcule!

— Omorulu ministriloru turcesci se comentéza inca de foile europene in modulu celu mai seriosu. Unele dicu, ca prin acestu omoru s'a datu o lovitura nereparabila pucinei increderi, ce mai remasese in poterea de viétia a statului turcescu. Mórtea lui Hussein-Avni este mai grava cá o lupta perduta. Numele lui, dice „Fremdenblatt", avea gravitatea unui corpu de armata, si Turci'a nu mai are nice unu barbatu, prin care l'ar' poté inlocuí. Serbi'a si Montenegrulu s'au temutu de dinsu mai multu decatu de tóta armat'a turcésca. — Altu diariu „D. Ztg." scrie, ca occiderea ministriloru turcesci a constatatu de nou opiniunea lumei, ca ne aflamu abiá la inceputulu unei nóue catastrofe. Insurgentii s'au incoragiatu de nou, incatu respingu cu dispretiu grati'a lui Muradu V. — Intre Belgradu si Constantinopole se schimba note amicabile, in cari numai si numai de pace e vorb'a, éra in fapta vedemu, ca la Alexinati armat'a serbésca sta facia in facia cu armat'a turcésca in departare de o puscatura. Consecinti'a din tóte aceste este, ca Turci'a trebue se stè gat'a la lupta pana la cutitu.

— Imperatorele rusescu Alessandru insocitu de cancelariulu imperialu Gorciacoff a plecatu din Ens catra Petrupole. In dilele din urma a fostu acolo la scalde si imperatorele Germaniei si se dice, ca acesti duoi suverani si-au petrecutu impreuna si s'au despartitu in modulu celu mai cordialu.

— In camer'a lordiloru anglesi se face intrebarea catra guvernu, ca in ce positiune se afla Angli'a facia de tractatele, cari garantéza independinti'a si integritatea imperiului turcescu? si ca óre cuprinde-se in acelea si suzeranitatea Turciei asupra staturiloru tributarie Serbi'a si Romani'a? — Lordulu Derby respunse, ca tratatulu dela Parisu nu indetoréza pre nice un'a dintre poterile signatarie, cá se intrevina la unu casu de conflictu séu resbelu intre Turci'a si staturile tributarie; prin acelu tratatu se garantéza mai multu integritatea Turciei facia de vre unu atacu din afara. Séu cu alte cuvinte: Déca Serbi'a va dechiará resbelu Turciei, atunci poterile nu suntu indetorate a da mana de ajutoriu Turciei, cá se nimicésca statulu serbescu, ci atunci Turci'a va avé se-si imparta ea singura ce are de impartitu cu Serbi'a.

— Diariului „N. fr. Presse" i se comunica din Parisu, ca principele Wales, ducele de Aumale si ministrulu francesu de resbelu Cissey se voru intelni din intemplare la unu locu de baia in Franci'a, unde voru avé a se intielege in privinti'a aliantiei offensive si defensive, ce ar' fi de a se inchiá intre Franci'a si Angli'a.

— De pre campulu insurrectiunei nu avemu nimicu nou, pentru ca scirile din acele parti suntu oprite cu totulu.

Orlatu 10 Iuniu 1876.

Serbaramu aici maialulu si 3/15 Maiu cu scól'a centrale din locu. La 8 óre merseramu cu totii la s. baserica. Aici dupa finitulu S. liturgie viceprotopopu Petru Bradu tienù parastasulu pentru repausulu fericitiloru martiri ai anului de trista memoria 1848; si in fine demustrà in modulu celu mai eclatantu multimei credintiosiloru ce asistara la S. liturgia insemnatatea dilei de 3/15 Maiu 48.

Punctu 12 óre danduse signalulu a 2-a óra prin campana acursera din tóte partile, din tóte anghiurile tenerime, micu, mare, teneru si betranu in sal'a scólei. In fine si membrii eforiali si membrii comitetului comunale. Dandu-se standartele in manele aloru doi prunci mai marisiori, pre cari erá scrisu in litere mari „Viétia 'n libertate" si „Uniti-ve in cugetu, uniti-ve 'n simtiri" intonara pruncii cateva strofe din „Resunetulu" de Muresianu sub conducerea dlui invetiatoriu Stoichitia. Dupa aceste incepù music'a si astfeliu plecaramu din curtea scólei in frunte pruncii cu standartele apoi membrii eforiali si comunali, éra mass'a de poporu in urm'a acestora.

Toti saltau de bucuria. Pre feciele toturoru poteai ceti viétia si fericire, ca-ce vedu si ei in comun'a loru serbandu-se memori'a dilei celei mari de 3/15 Maiu 1848. In acésta ordine ajunseramu la cortelulu M. On. D. v.-protopopu si presied. eforiei scolare, si aci pruncii formandu unu rondu, au intonatu: „Multu e dulce si frumósa", urandui: se „traiésca la multi ani" M. On. D. presiedente, care si multiumì in termini bene simtiti. — De aici merseramu la loculu destinatu pentru petrecere numitu „Gradin'a Colonelului". — Aici d. invet. Encescu aretà, ca scienti'a e potere, prin vorbirea sa, cea ce fù ascultata cu tóta atentiunea si aplaudata de multimea asistenta. Dupa acesea mai multe poesii cantate de multimea prunciloru. Ceva mai tardiu aparura imbracati nationalu asiá numitii Calusiari 12 insi, cari prin jocului loru atrasera atentiunea chiaru si a strainiloru, — ca-ce n'au fostu numai poporulu nostru, ci au fostu din tóte natiunile chiaru si chorulu oficiariloru dela militi'a din locu si alti nenumerati de prin satele vecine. La mésa se redicara toaste pentru Maiestatea Sa, Exc. Sa metropolitulu gr. cath. din Blasiu, pentru Illustritatea Sa D. baronu si colonelu pensionatu Davidu Ursu, presiedentele scóleloru granitiaresci din regim. romanu I si pentru toti membrii comitetului centrale din Sabiiu.

Se imparti pane móle si bere si la prunci, Apoi se suì pre tribuna d. invetiatoriu diriginte Ioanu P. Campianu tienendu un'a vorbire momentuósa, aretandu suferintiele strabuniloru nostri in si inainte de 48; dupa acea lips'a de instructiune si necesitatea scientiei, in fine obligatiunea parentiloru de a-si tramite pruncii la scóla. (Aplausulu se parea fora margini). — Dupa aceea urmara cateva poesii intonate de versurile cele melodióse ale prunciloru nevinovati, apoi joculu celu atatu de incantatoriu alu Calusiariloru.

Inse mai romantica a fostu ojin'a prunciloru, cari la signalulu datu se adunara in una linia, si dupa ce li se imparti fratiesce cate una bucata de carne si pane se departara pucinu de masa pre una pajiste frumósa de iérba asiediendúse pruncii in unu cercu, ér' copilele in altulu. Music'a in giurulu loru fiindu se parea, ca nici candu nu voru fi asiá fericiti. Mai urmara dupa ojina cantece cu prunci si saltu de Calusiari, si dlu invetiatoriu diriginte se suì a 2-a óra pre tribuna multiumindu Onorat. publicu, pentru ca l'au onoratu cu presenti'a la serbarea dilei acesteia, incoragiandu pre poporulu asistentu, cá nece pre venitoriu se nu lasa necelebrata una di atatu de insemnata cá memori'a dilei 3/15 Maiu. — Apoi in ordinea in care am esitu ne-amu si re'ntorsu concomitati de multimea celoru de facia. Aceste suntu pre scurtu cateva tresuri despre petrecerea tienuta a 2-a di de Rosalia in Orlatu.

Tragemu atentiunea si a altoru comune si a altoru domni invetiatori, cá se staruiésca si ei din tóte poterile a nu dá uitarei serbarea memoriei unei dile atatu de insemnate cá 3/15 Maiu 1848; pentru ca ea e ce insufla coragiu si in sufletele cele crude ale prunciloru, remanendu nesce suveniri placute si pentru ei in tóta viéti'a loru. Fia! dorescu din anima, cá pre venitoriu se audu descrieri de aceste din mai multe parti; ér' noi ve asiguramu, ca nu o vomu dá uitarei, nece nu ne vomu aretá indifirenti de ea, ci totudeuna vomu serbá memori'a dilei de 3/25 Maiu 1848 la tempulu seu.

Nicolau Isdraile,
economu.

Discursulu

deputatului dietalu Constantinu Gurbanu, rostitu la desbaterea generale asupr'a nóuei arondari de comitate, in siedinti'a camerei representative dela 30/5 n. a. c. d. „Albina".

(Capetu.)

Din parte-mi vi-o spunu curatu ca sum gat'a si la aceea, ca dvóstra din marele patriotismu, din interesele patriotice si din punctu de vedere mai naltu de statu ni veti sistá diuariele, ni veti inchide scólele confessiunali si bisericele, (contradiceri!) si veti introduce in oficiele nóstre scolari-bisericesci chiaru intrebuintiarea limbei maghiare, (aprobari,) la cari tóte ati si incercatu a pune inceputulu sub deosebite preteste, numai catu ca esecutarea planuriloru dá de impedecamente; dér chiaru de s'aru si puté esecutá acele planuri, nici atunci nu s'a ajunsu inca scopulu, ca-ci pana atunci aru fi tienutu numai lupt'a cu ómenii, iéra de aci incolo aru urmá lupt'a cu natur'a; a smulge anim'a din sinulu unui omu si dupa placu a o inlocuí cu alt'a. Ast'a inse e constatatu, ca nu se póte ajunge nici odata. Si de veti urmá dvóstra totu in acésta directiune, nu sciu dieu de se va aflá vr'unu Menenius Agrippa, care se fia in stare se impace pe plebei cu patricii.

Onorabila Camera! Totu passulu are unu anumitu scopu, si speru ca nici dvóstra nu veti negá, ca legelatiunea tierei nóstre, resp. guvernulu, de 9 ani de dile cei mai multi pasi i face contr'a natiunalitatiloru; de cum-va puteti inse se aretati ce-va din nisuintiele de asta natura din acestu periodu, apoi suntu dóue resultate. Antaiulu e ca anumiti individi se stersera din cartea natiunalitatii loru; d'apoi de renegati dai la fie-care poporu, si noi de altmintrea li detorimu multiamita si nu deplangemu renegatii nostri, numai de n'aru ajunge odata sa aiba iéra-si lipsa de conatiunalii loru, pe cari ii parasira cu atat'a necredintia; éra alu doilea resultatu este, ca a-ti clatinatu increderea nóstra catra naltii nostri prelati bisericesci, ceea ce ne dóre fórte multu. Dér' scopulu principale alu dvóstra, de a ne umilí in sentiemintele nóstre nationali, nu l'ati ajunsu, ca-ci precum dvóstra, asiá si noi ni cultivamu sentiementele natiunali. Si deórace acelu scopu nici nu se póte ajunge prin nici unu medilocu, mi-se pare fórte straniu ca dvóstra totusi ve puneti cu mani cu petióre cá sa-lu ajungeti.

Se póte in urma ca prin proiectulu de facia sa se intentiuneze si aceea, ca in urm'a cunoscutului arangiamentu dela Vien'a guvernului nostru sa i se dee ocasiune a dovedi, ca inca totu mai scie si póte pasi cu energia. Atunci dá, acestu scopu'lu-va ajunge guvernulu, ca elu póte midiloci se se votedie si acestu proiectu cá si multe altele, si pentru acést'a pasire energica contr'a natiunalitatiloru va si fi salutatu guvernulu din partea maghiariloru. Firesce, ca-ci prin acestu proiectu se inmultiesce cartea de legi a Ungariei inca cu o reforma buna pentru maghiari; repetu, inca cu o reforma, ca-ci la noi se pare a domni o adeverata mania pentru reforme. Reforme in comunitate, reforme in scóla, in armata, in administratiunea publica, in administratiunea justitiei, reforme sanitari si famulari, reforme in manipularea si incassarea dariloru etc. si acum érasi o reforma in teritoriulu comitateloru. Déra candu mi aruncu ochii asupr'a atatoru reforme mie 'mi vine in minte dical'a romanésca: Satulu arde, bab'a se peptena." Dieu ca intre atate reforme fara scopu practicu, intréga tiér'a aru salutá din adenculu sufletului si vr'o reforma care sa reguleze cestiunile financiali micsiorandu darile, precum si alte reforme ce sa aduca cu sine o impacare si contielegere fratiésca intre deosebitele natiunalitati ale patriei nóstre comuni. Fratietatea in sine luata inca aru ajutá causei financiari si ar' ridicá vadi'a statului.

Dloru, „discite justitiam moniti!" Nu-i destulu ca su contr'a nóstra tóte elementele, si ceriulu si pamentulu, foculu, ap'a si aerulu, mai nutrimu si noi intre noi imparechieri si prin ast'a ingreunamu starea tierei. Chiaru cá si in vechime pe tempulu lui Moise in Egipetu, astfeliu jacu in carc'a nóstra deosebite plage: si noi totusi nu ni venimu in ori, ci inca mai marimu reulu.

Onorabila Camera! in urm'a urmeloru mie 'mi este totu un'a, ori se va primí proiectulu de lege de sub intrebare, ori nu: eu nu mi-amu temutu natiunalitatea mea din naintea dvóstra, si nu mio temu nici in presente, nici in viitoriu. Dara directiunea ce apucà guvernulu facia de natiunalitatile nemagiare o reprobu si ve rogu, dloru, sa decretati, ca proiectulu de lege de sub intrebare, in urm'a directiunii sale, nu este la tempulu seu.

Eu din Parte-mi nu potu primi acestu proiectu de base la desbaterea speciale. —

Discursulu

deputatului natiunale **Sigismundu Borlea** rostitu la desbaterea generale asupra nouei arondari de comitate, in siedinti'a Camerei representative dela 30/5 n. a. c.

Onorabile Camera! Eu aflu ca presentele proieptu de lege, numitu reforma, este tocmai asiá cási tote celelaste legi ce se votara pan'acilea in Camera,

cari tote fura reforme séu celu pucinu asiá erau botesate. Si acest'a cuprinde adeca doue lucruri: urcare de dare séu mai bine dare nóua, si scopuri de maghiarisare silnica a natiunalitatiloru.

E dreptu, ca dlu presiedinte alu consiliului ministeriale negá eri, cumca in acestu proieptu se cuprinde urcare de dare séu dare noua, ba inca dise catra unu dnu deputatu, ca déca se cuprinde in proieptulu de facia dare noua, pentru ce nu a-reta unde se cuprinde aceea, pentru ce nu face a-deca sè sara iepurele din tufisiu, ca-ci si asiá din acea parte, adecate din partea opusetiunii din stang'a, totu de a un'a se incercá a scociori din tufisiu iepuri inca si atunci, candu nu-su de unde. Ve rogu de iertare, dloru, d'apoi ca totu insulu scie ca domestec'a este dare noua, si asiá nu.i de lipsa se mai scociorésci iepurele de prin tufisiu, ca-ci urechiatulu nu-i ascunsu acolo, ci sta in mediloculu drumului si lu-póte vedé totu omulu cu ochi si cu minte sanetosa; (ilaritate in stang'a;) apoi cumca opusetiunea din stang'a s'a indatenatu se scociorésca iepurele de prin tufisie: ast'a credu ca dovedesce istetimea ei. Dér dlu presied. alu consiliului ministeriale mai adause, cà opusetiunea din stang'a face se sara iepurile si de unde nu-i. Eu marturisescu ca asia ce-va n'am mai auditu, adeca ca se poti face se sara iepuri si de unde nu-su; pote ca dlu Tisza, cá deputatu dela Dobritienu, va fi potutu vedé pe pustele Dobretianului si de acelea. Facia de acest'a inse eu am vediutu, si credu ca si dlu min, presied. si altii inca au vediutu atare nefericitu de fluerasiu natantocu, („együgyü szerencsétlen flotás.“) care alerga crucisiu curmedisiu cate printr'unu tienutu pe unde intr' adeveru sunt iepuri, dér totusi nu-ii sci face se sara din tufisiu. Apoi sunt guri rele ce dicu ca atare nenorocire ajunse de curendu, cu ocasiunea negotiatiuniloru dela Viena, si pe unu uriesiu piticoiu. („törpe óriás.“)

De ce nu primescu proieptulu de sub intrebare cá base la desbaterea speciale: ast'a nu dorescu s'o motivediu. Dar cá se nu fiu reu intielesu, voiu se vi spunu, cá de ce nu dorescu se motivediu ast'a.

Mai antaiu de aceea, ca-ci si asiá n'asi avé nici unu folosu, de ora-ce in urm'a unei esperintie de ani indelungati dieu ca m'am convinsu despre aceea, ca déca a otaritu odata partit'a guvernamentale cea impupotiata cu titlulu de „liberale“, ca se primesca vr'unu proieptu, apoi acel'a e si primitu si in Camera, si asia tote motivele si argumentele sunt indesiertu, acelea nici nu se mai iau in consideratiune in Camera. Er a doua de aceea, ca-ci condeputatulu C. Gurbanu a aretatu si motivatu din destulu, ca de ce nu potemu noi primi acestu proieptu de base la desbaterea speciale, si eu, mai alesu intre impregurárile de astadi, la asta ocasiune nu voiescu se dicu nici atat'a catu dise dsa. Apoi a treia — si pe ast'a punu mai multu pondu — de aceea nu voiu se-mi motivu in speciale votulu ce dau, pentru ca m'am convinsu, ca de cate ori noi deputatii natiunali aretaramu aici adeverat'a stare a lucrului, si din intemplare pusetiunea guverniulu se cam clatiná, totu de atate ori dlu presied. alu consiliului ministeriale ne ataca cu frase gole si cu sofisme, ér membrii onorabilei Camere totu mereu lu-aplausera, si astufeliu pusetiunea cea clatinatoria a guvernului prin noi se mai intaresce pe catu-va tempu; (ilaritate;) sciindu inse eu, ca pusetiunea guvernului astadi se clatina mai multu decatu ori candu, eu celu pucinu nu voiu deci se-i dau ocasiune se-si intaresca pusetiunea, ca-ci dieu dela noi ast'a n'o merita, (ilaritate,) cu atatu mai vertosu ca-ci am esperiatu, ca desi dlu min. presied. facia de domnii din Viena se indatena a fi de totului totu supusu, totusi facia de noi e fórte ingamfatu si trufasiu, ceea ce dieu ca nu-i mare vitegia, de óra ce noi abiá suntemu trei-patru, si apoi facia de asiá pucini nu se poftesce asiá mare curagiu si de aici nici nu se platesce a se falosi cu portarea sa facia de noi.

In urm'a astor'a mai voiu se facu inca unele observari la cele ce dise dlu dep. Bánhidy in vorbirea sa de ieri. Dlu barone Bela Bánhidy accentua adeca, ca de se va primi proieptulu de sub intrebare asiá dupa cum se presenta in Camera: atunci pana se se regule comitatele astfeliu, vor trece mai multi ani. Dlu presied. alu consiliului ministeriale nega ast'a; eu inse tienu de adeveratu ceea ce dise dlu Bánhidy, numai mai adaugu ca la noi asiá-i sistem'a. Éta si essemplu. Orgunisarea judecatoresca se incepu la 1869; de atunci totu curge si nici astadi nu-i inchiaiata: in Iuliu anulu trecutu s'au cassatu 23 de tribunalie si judii fura aruncati dintr'unu locu in altulu, ér acu de curendu se cassara érasi 24 de tribunalie si personalulu dela acelea fu isbitu dintr'o parte a tierei in cealalta. Si apoi inca nici cu ast'a nu s'a gatatu organisarea. Celu pucinu ast'a se vede din respunsulu ce dede dlu min. presied. la intrebarea ce i se puse in comissiunea amministrativa, ca adeca de ce nu strapune tribunalulu din Alba-Iulia in Aiudu. Atunci respunse adeca dlu min. presied. ca ast'a se pote face dupa duoi ani de dile, de ora ce acesti-a ani sunt totu ani de proba. Va se dica: numai peste duoi ani de dile va fi inchiaiata organisarea judecatoresca, inse cine scie de va fi si atunci.

Firesce ca ast'a si-are si o parte buna: pana atunci man'a guvernului va fi totu in chic'a comitateloru, a distripteloru, si a urbiloru. Apoi prin ast'a se mai facu servitie bune si unoru deputati, ca-ci cei ce nu vreu ori nu potu se se tiena de programe, se scusa naintea alegatoriloru cu aceea, ca numai asiá potu se li tiena tribunaliele ori comitatele, de le au, ér de nu le au, numai asiá potu se li castige; ér nauci sunt destui se li creda d'aceste vorbe. (Ilaritate in stang'a.) Da, eu credu. cá ast'a-i spre binele si in folosulu guvernului; dar nu credu dieu se fie spre binele si in folosulu poporului si ab tierei.

In fine, fora a mai motivá pe largu, dechiaru in scurtu, ca proieptu de sub intrebare, carele cuprinde in sene dare noua si asia apesarea si storcerea si mai tare a poporului, si apoi intentiunedia si la maghiarisarea cu sil'a a natiunalitatiloru nemaghiare, eu nu-lu primescu de base la desbaterea speciale.“

Legea de comerciu.

(Capetu.)

Dispositiuni mixte si transitórie.

§ 549. Cu punerea in vigóre a presentei legi, tóte legile si ordonantiele, cari se referu la obiectele comerciului si la reporturi regulate prin legea presenta, se voru abroga, intru catu nu voru fi mantienute prin legea de facia.

Dispositiunile articlului de lege XXXIV din an. 1871 nu se alteréza prin present'a lege.

§ 550. Cu punerea in vigóre a presentei legi se voru infiintiá nóua repertória de comerciu. In repertoriale vechi de comerciu se voru poté operá inscrieri numai intru catu se voru referi la stergerea inscrieriloru anteriore.

Dispositiunile acestei legi, in virtutea caror'a ratiunile de comerciu voru trebuí se se denunciè spre inscriere in repertoriale de comerciu si in virtutea carora subscrierile voru trebuí se se legaliseze dinaintea tribunalului chiamatu a resolve affacerile comerciale respective, in virtutea carora disele subscrieri voru trebuí se se presente acolo in modu autenticu, se voru observa si de acei comercianti, cari voru fi inceputu operatiunile loru de comerciu inaintea punerei in vigóre a acestei legi, fara distinctiune, déca voru fi dejá inregistrati séu nu. Spre acestu scopu se defige unu terminu de **6** luni cu incepere dela punerea in vigóre a presentei legi; ér' dupa trecerea acestui terminu cei intardiati se voru sumá la observarea dispositiuniloru legale cu amenintiarea amendei de bani stipulata in §-lu 21.

§ 551. Restrictiunile stipulate in §§. 11, 13, 14, 17 si 18 din acésta lege, in privinti'a intrebuintiarei unei firme, nu se voru aplicá facia cu atari firme, cari se voru fi intrebuintiatu inaintea punerei in vigóre a presentei legi, déca aceste firme se voru anunciá in decursulu terminului mentionatu spre inscriere in repertoriale de comerciu.

§ 552. Pe catu tempu actualea lege de concursu (de falimentu) va remané in vigóre, se voru aplicá dispositiunile §-lui 9 din art. de l. XVI an. 1840 tratandu despre inregistrarea tuturoru partiloru ale dotei (zestrei) femeesci.

Dotea inregistrata pana la punerea in vigóre a presentei legi va trebuí se se anuncie in terminulu fixatu prin §-lu 551 spre inscriere in noulu repertoriu de comerciu, la din contra, in casu de falimentu, nu voru posede dreptulu de prioritate. Acésta inscriere se póte cere si din partea femeiei.

§ 553. Candu actele referitórie la inregistrare se voru afla in originalu la acelu tribunalu, unde trebuie se se faca anunciarea spre inregistrare, atunce va fi de ajunsu, déca cu ocasiunea anunciarei se voru invocá inregistrarile anterióre.

§ 554. Din momentulu publicarei (§ 9) inscrieriloru facute in noulu repertoriu de comerciu, -si voru perde effectulu loru legalu tóte inregistrarile anterióre, cari se referu la firma si cari suntu inscrise in repertóriale de pana acum.

Inregistrarile din repertóriale de pana acum -si voru perde si atunce effectulu loru legalu, candu anunciarile obligatórie nu se voru fi facutu in terminulu defiptu prin §-lu 551.

§ 555. Candu siefulu unei intreprinderi comerciale, in decursulu terminului de anunciare mentionatu in §-lu 551 si inaintea celoru 6 luni dupa punerea in vigóre a acestei legi, nu va revocá mandatulu seu de procura datu de elu inaintea punerei in vigóre a presentei legi, atunce procuristulu se va considera cá unulu, ce a fostu denumitu in sensulu acestei legi.

§ 556. Dispositiunile contracteloru de societate facute in sensulu alineatului 2 din art. de lege XVIII an. 1840, cari voru fi in contra dispusetiuniloru acestei legi referitórie la stipulatiunile nealterabile prin conventiune si in specialu referitórie la reportulu juridicu alu societatii facia cu tertii, voru perde effectulu loru legalu dupa trecerea terminului defiptu in §-lu 551.

Candu inse contractulu sociale se va anunciá in decursulu terminului mentionatu spre inscriere in noulu repertorin de comerciu, atunci acele stipulatiuni din contractu, cari voru fi in contra dispositiuniloru presentei legi, -si voru perde effectulu loru legalu din momentulu publicarei inscrierei facute.

§ 557. Acele societati pe actiuni si associatiunile mutuale, cari pana la punerea in vigóre a presentei legi s'au infiintiatu dupa praxea de pana acum, se voru inscrie si in acelu casu in noulu repertoriu de comerciu, déca in privinti'a infiintiarei loru nu voru corespunde cu dispositiunile prescrise de acésta lege.

§ 558. **Acele societati pe actiuni** si associatiunile mutuale, care se voru fi autorisatu inaintea punerei in vigóre a presentei legi, la inceperea functionarei loru, suntu obligate a modificá statutele loru in sensulu presentei legi si in terminulu fixatu in §-lu 551.

Dupa trecerea acestui terminu se voru suma persónele indreptatite cu representatiunea societatii la modificarea statuteloru cu amenintiarea amendei de bani stipulata in §-lu 21.

§ 559. Acele dispositiuni din statutele societatiloru pe actiuni si ale associatiuniloru mutuale, cari voru fi in contradictiune cu stipulatiunile nealterabile ale acestei legi, **-si perdu valórea** loru legala dupa trecerea terminului defiptu in §-lu 551.

§ 560. Facia cu societatile montanistice infiintiate séu ce se voru infiintiá pe viitoriu, dupa dispositiunile legei montanistice se voru aplica si pe viitoriu dispositiunile legei montanistice atatu in privinti'a organisatiunei loru interne, catu si in privinti'a reportului juridicu alu associatiuniloru intre densii si facia cu tertii.

§ 561. Dispositiunile acestei legi, statuandu responsabilitatea associatiuniloru mutuale (§ 336 si alineatulu 2 din §-lu 238) si stipulandu prescriptinnea urmariririloru judiciarie in contra associatiuniloru mutuale (§ 254), nu se voru aplicá in privinti'a Institutului ungaru de creditu fonciariu (magyar foldhitelintézet).

§ 562. Petitiunile presentate in decursulu de 6 luni dela punerea in vigóre a presentei legi, avendu de scopu inscrierea unei inregistrari facute validu dupa usulu de pana acum, voru fi scutite de timbruri si de **taxe.**

§ 563. In privinti'a poterei probante a inscrieriloru facute in cartile de comerciu inaintea punerei in vigóre a presentei legi, si in privinti'a duratei acestei poteri probante, se voru aplicá legile de pana acum.

§ 564. Dispositiunile acestei legi despre prescriptiune nu se voru aplicá in acele casuri, in cari prescriptiunea va fi inceputu inaintea punerei in vigóre a acestei legi, déca pentru trecerea prescriptiunei incepute se va recere unu tempu mai scurtu, decatu prescriptiunea defipta in acésta lege.

§ 565. Cu punerea in vigóre a presentei legi se desfiintiéza institutulu samsariloru jurati. Poterea probanta a cartiloru portate si a borderoluriloru subscrise de ei, se va apreciá dupa regulile de pana acumu.

Cartile samsariloru jurati se voru depune in originalu si in decursulu terminului defiptu prin §-lu 551 la acelu tribunalu, in alu carui circumscriptiune functionase samsariulu juratu.

§ 566. Cu defigerea epocei, in care acésta lege este a se pune in vigóre, precum si cu aducerea la indeplinire a acestei legi se insarcinéza ministrulu de agricultura, comerciu si industria; in privinti'a procedurei judiciarie inse ministrulu justitiei, respective, pentru Croati'a si Slavoni'a Banulu Croatiei, Slavoniei si alu Dalmatiei.

Romani'a.

Conventiunea si annexele sale.

Bucuresci, 25 Maiu 1876.

Ministeriulu afaceriloru straine.

CAROLU I.

Prin grati'a lui Dumnedieu si vointi'a nationala, Domnu alu Romaniloru,

Latoti de facia si viitori, sanetate:

In urm'a reportului ministrului Nostru secretariu de statu la despartiementulu affaceriloru straine, sub nr. 5219;

Vediendu votulu adunarei deputatiloru, din siedinti'a sa dela 29 Iuniu 1875, si pe celu alu senatului, din 2 Iuliu acelasi anu;

In virtutea ar' 93 din Constitutiune,

Amu sanctionatu si sanctionamu,

Amu promulgatu si promulgamu ce urméza:

LEGE.

Art. unicu. Conventiunea de comerciu inchiéta la Vien'a, la 22 Iuniu (st. n.), anulu curentu, intre Romani'a si Austro-Ungari'a impreuna cu annexele ce o insotiescu, suntu aprobate.

Acésta lege impreuna cu Conventiunea annexata la ea s'a votatu de adunarea deputatiloru in siedinti'a din 29 Iuniu 1875, si s'a adoptatu cu maioritate de 68 voturi, contra 22.

Presiedinte, **Dimitrie Ghica.**

(L. S. A. D.) Secretariu, N. Moscu.

Acésta lege imprenna cu conventiunea annexata la ea s'a votatu de senatu, in siedinti'a din 2 Iuliu, anulu 1875, si s'a adoptatu cu maioritate de 29 voturi, contra 8, fiindu si 4 abtieneri.

Vice-presiedinte, **T. Veisa.**

(L. S. S.) Secretariu, St. Bellu.

CONVENTIUNE.

Guvernulu Maiestatiei Sale imperatulu Austriei, rege alu Boemiei etc., si rege apostolicu alu Ungariei, si

Guvernulu Altetiei Sale principele Romaniei, de o potriva animati de dorinti'a de a intinde si desvoltá relatiunile comerciale intre statele loru respective, au hotaritu a inchiea in acestu scopu o Conventiune si au numitu cá plenipotentiari, adica:

M. S. imperatulu rege pe domnu Jules comite Andrássy de Csik Szent-Király si Krasza-Horka, consiliarulu seu intimu, ministru alu Casei Sale si alu affaceriloru straine, Mare-Cruce alu ordinului S. Stefanu, etc. etc. si

A. S. principele Romaniei pe domnu Georgie Costa-Foru, agentulu Seu diplomaticu, Mare-Cruce a ordinului Franciscu-Iosifu etc. etc.,

cari, dupa ce si-au comunicatu poterile loru gasite in buna regula, s'au invoitu asupra urmatóreloru articule:

I. Va fi plina si intreaga libertate de comerciu si de navigatiune intre supusii monarhiei Austro-Ungare si aceia ai principatului Romaniei, cari voru puté se se stabiléscu fia-care pe territoriulu celuilaltu Statu. Supusii M. S. Imperatulu-rege in Romani'a si supusii A. S. principele Romaniei in Austro-Ungari'a, s'au de s'ar' stabili in porturile, orasiele ori veri-ce alte locuri din ambele territorii s'au de ar' residá acolo in modu provisoriu, nu voru fi supusi, in esercitiulu comertiului s'au alu industriei loru, la nici unu dreptu, impositu, taxa s'au patenta, sub ori-ce denumire ar fi, alte séu mai ridicate de catu cele ce voru fi percepute dela nationali; privilegiile, scutirile, imunitatile si favorile de ori-ce natura de cari s'ar' bucurá in materie de comerciu si de industria supusii unei'a din altele parti contractante, voru fi comune supusiloru celeilalte. Se intielege ca prin acésta dispositiune nu se deróga la legile si ordonantiele in vigóre in Statele celoru dóue inalte parti contractante si aplicabile tuturoru strainiloru in generalu.

1. In Austro-Ungari'a, la legile relative la comerciulu de colportagiu si la essercitiulu farmeciei, si

2. In Romani'a, la legile si prescriptiunile relative la prohibitiunea de a dobendí si posede immobile rurale, (vedi art. IV).

II. Negutiatorii, fabricantii si industrialii in genere, cari voru poté proba ca au achitatu in tiar'a in care resida drepturile si impositele necessare pentru exercitiulu comerciului si alu industriei loru, nu voru fi supusi pentru acésta la nici unu dreptu s'au impositu ulterioru in cealalta tiéra, candu voru caletori séu voru face se caletorésca comisii séu agentii loru, séu cu, séu fara esiantilióne, in interessulu esclusivu alu comerciului séu alu industriei ce exerséza si in scopulu de a face cumperaturi séu de a primi comissióne.

Supusii stateloru contractante voru fi reciprocu tratati cá si nationalii candu voru merge din o tiara in cealalta pentru a visitá balciurile si tergurile in scopulu de a exercita acolo comerciulu loru si de a debita productele loru.

Supusii uneia din inaltele parti contractante, care exercita meseri'a de carutiasi intre diversele puncte ale celoru dóue territorie séu cari se dau la navigatiunea maritima ori fluviala, nu voru fi supusi, pentru exercitiulu acestoru meserii si industrii, la nici o taxa industriala séu speciala pe territoriulu celeilalte.

Nici o pedica nu se va aduce la liber'a circulatiune a passageriloru, si formalitatile administrative, relative la documentele de voiaju, voru fi restrinse la strictele exigintie ale servitiului publicu la trecerea fruntarieloru.

III. Supusii fia-cari'a din cele dóue inalte parti contractante voru fi scutiti, pe territoriulu celeilalte, de ori-ce servitiu militariu, pe uscatu si pe mare, atatu in trup'a regulata catu si in gard'a nationala. Ei voru fi asemenea dispensati de ori-ce functiune oficiala obligatória judiciara, administrativa séu municipala, de locuinti'a militara, de ori-ce contributiune de resbelu, de ori-ce rechisitiune séu prestatiune militara, de ori-ce natura ar' fi, afara totusi de servitiile cari suntu atasiate possessiunei séu locatiunei de imobile precum si de prestatiunile séu rechisitiunile militare la cari suntu supusi toti nationalii in calitatea loru de proprietari séu de locatari de imobile.

Ei nu voru puté fi supusi, nici personalu nici pentru mobilele séu imobilele loru la alte datorii, restrictiuni, taxe séu imposite, de catu acelea la cari voru fi supusi si nationalii.

IV. Romanii in Austro-Ungari'a si Austriacii si ungarii in Romani'a voru avea reciprocu dreptulu de a dobendi si posedá bunuri de ori-ce natura si de ori-ce felu mobiliare séu imobiliare, si voru puté dispune liberu de densele prin cumperatóre, vendiare, donatiune, permutatiune, contractu de casatoria, testamentu, succesiune si prin ori-ce altu actu, in aceleasi conditiuni cá natiunalii, fara a plati drepturi, contributiuni si taxe altele séu mai urcate de catu acelea, la cari suntu supusi nationalii in virtutea legiloru (v. art. 1).

(Va urmá.)

Noutati diverse.

— (Scadere din dare). Pentru daunele avute prin inghetiulu din 20 si 21 Maiu an. c. Ministrulu de finantie a emisu una ordinatiune catra tóte directiunile finantiali, catastrali si officiale de dare, cá se se scada din dare pentru daunele dovedite. Cine avù daune se se folosésca de acésta mesura.

— (Improtocolarea firmei). Cine nu -si protocoléza firm'a prin judecatoria pana in **30** Iuniu a. c., dupa cum cere legea comerciale (§§ ii 21, 551, 554, 562) voru avé a suferí daune de mii fl. Er' tragemu luarea aminte a societatiloru si comerciantiloru cu firmele vechi, ca-ce elle trebue reimprotocolate la judecatoria.

— (Ploi si daune). De vro 6 septemani se parenda ploile cu varsaturi de nori prin tóta Transilvani'a, Ungari'a, ma si in Galiti'a —, Romani'a s. a. Au esitu riurile din paturile loru, au namolitu pe alocurea campurile, culcandu la pamentu holdele, sudórea plugariloru. Repediunea, cu care se varsa norii, casiună in mai multe locuri intrerumperea comunicatiunii si a calei ferate, dus'au cu sene multime de poduri, ma si case cu totu ce cuprindea, periclitandu-se pana si vieti de ómeni, si in momentulu acesta plóua aici de varsa cá cu cof'a dupa cum e expressiunea comuna.

— (Tergulu) Brasiovului de véra a decursu in septeman'a acésta cu mare nemultiumire. Cumparatori au fostu de totu pucini, incatu de multu n'a fostu unu tergu de anu asia pucinu cantatu.

(Conventiunea) comerciale intre Romani'a si Austro-Ungari'a va intrá in vigóre la 1. Iuliu a. c. pentru aceea ministrulu maghiaru pentru agricultura, industria si comerciu a adressatu camereloru camerciali o ordinatiune, prin care atrage atentiunea asupra dificultatiloru ce se voru ivi la intrarea in viétia a acestei noue conventiuni, si le provóca, cá la casu, de a nu intielege unele séu alte dispusetiuni, atunci se se adressedie la dsa pentru esplicatiune si deslucire. Dlu ministru dice apoi in ordinatiunea sa, ca marfurile, vitele si alte lucruri de pretiu, ce voru trece din Romani'a in Austro-Ungari'a. voru cadé numai sub acele conditiuni de vama, pre cari Austro-Ungari'a le-a inchiatu cu alte staturi si natiuni mari, si cari se potu consideră de mai favorabile; séu cu alte cuvinte, Romani'a séu la rondulu seu Austro-Ungari'a se va bucurá cu privire la vama de acelu favoru séu avantagiu, care este accordatu unui alu treilea statu. Dér afara de acést'a urmatóriele obiecte de marfuri ce se impórta din Romani'a in Austro-Ungari'a se bucura de favoru si mai mare, si anume: bucatele preste totu sunt libere de vama, pentru 190 chilogrami de vinu se platesce vama de 5 fl.; pentru unu bou séu unu tauru 2 fl., pentru o vaca 1 fl. 50 cr.; vitieii, oile si caprele sunt libere de vama; pentru unu porcu 1 fl. unu purcelu 15 cr. vama; caii si manzii sunt liberi de vama. Asemenea se póte importá din Austro-Ungari'a in Romani'a: bucate si farina sunt libere de vama, pentru vite se platesce atata vama, cata se platesce aici dupa vitele ce vinu din comerciulu liberu alu Germaniei. Alte favoruri se potu vedé in actele aditionali. Vitele ce se ducu in Romani'a la pasciune nu sunt supuse la dare, precum nice pastorii loru d'impreuna cu totu ce au cu dinsii. Laptele, untulu si branz'a, ce se capeta dela vitele duse la pasciune in Romani'a inca se potu trece dincóce fora de vama.

Pretiurile piacei

in 23 Juniu 1876.

Mesura	Speciea fructeloru		Pretiulu fl.	Pretiulu cr.
Hectolitre	Granu	fruntea	8	62
		midiulociu	8	7
		de diosu	7	62
	Mestecatu		6	63
	Secara	fromósa	5	19
		de midiulocu	5	8
	Ordiulu	frumosu	4	53
		de midiulocu	4	42
	Ovesulu	frumosu	3	10
		de midiulocu	2	98
	Porumbulu		4	42
	Meiu		3	68
	Hrisca		—	—
	Mazerea		—	—
	Lintea		—	—
	Faseolea		—	—
	Sementia de inu		—	—
	Cartofi		—	—
1 Chilo	Carne de vita		—	36
	" de rimatoriu		—	48
	" de berbece		—	—
100 Chilo	Seu de vita prospetu		30	—
	" " " topitu		—	—

Cursurile

la bursa in 23 Juniu 1876 stá asia:

Galbini imperatesci — —	5 fl. 81	cr. v. a.	
Napoleoni — — —	9 " 65	"	"
Augsburg — — —	101 " 65	"	"
Londonu — — —	121 " 35	"	"
Imprumutulu nationalu —	69 " 90	"	"
Obligatiile metalice vechi de 5%	66 " 65	"	"
Obligatiunile rurale ungare	75 " —	"	"
" " temesiane	73 " 50	"	"

Redactoru respundietoriu si Editoru
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.